

НАЦІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
ПО ПЛЕМІННІЙ СПРАВІ У ТВАРИННИЦТВІ
ІНСТИТУТ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН УААН

**ТЕОРЕТИЧНІ Й ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ
ПОРОДОУТВОРЮВАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У МОЛОЧНОМУ
ТА М'ЯСНОМУ СКОТАРСТВІ**

Матеріали доповідей науково-виробничої конференції
22-23 березня 1995 року

32688

Київ
Асоціація "Україна"
1995

Укладачі: академік УААН М.В.Зубець,
член-кореспондент УААН В.П.Буркат

Під редакцією В.А.Голець

Висвітлено результати наукових досліджень, практичного здійснення селекційної роботи щодо створення високопродуктивних стад, масивів і порід молочної й спеціалізованої м'ясної великої рогатої худоби, біотехнологічні методи і технології прискореного відтворення, утримання та використання тварин.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СЕЛЕКЦІЇ ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ ХУДОБИ

Т.В.ПІДПАЛА
Кримський СГІ

На сучасному етапі розвитку молочного скотарства для поліпшення продуктивних ознак тварин, як відомо, широко застосовують міжпородне схрещування.

Одним із основних методів поліпшення племінних та продуктивних якостей червоної степової худоби є схрещування з англєрською та червоною датською породами. Помісі, маючи комбіновану спадковість при оптимальних умовах годівлі (не менше 45 к.од. на корову в рік) та утримання, виявляють вищий рівень продуктивності, характеризуються кращим типом будови тіла та доброю формою вимені.

Результати схрещування червоних степових корів з англєрськими та чероними датськими плідниками вивчені на прикладі племзаводу ім.Кірова Херсонської області. Аналіз показав, що серед тварин є дво- та трипородні помісі (чр.ст. + англ., чр.ст. + чр.дат., чр.ст. + англ. + чр.дат.). Це дозволило провести порівняльну характеристику їх продуктивних якостей і виявити кращі генотипові поєднання.

Серед англєризованого поголів'я кращим розвитком ознак відзначаються тварини 3/4- та 5/8-кровні по англєру. Їх середній надій за 305 днів першої лактації становив 4276 кг молока при 3,82% жирності та 3978 кг і 3,82% відповідно. Порівняно з чистопородними червоними степовими однолітками 3/4-кровні первістки мали надій на 247 кг та вміст жиру на 0,02% вище. Жива маса 3/4- та 5/8-кровних по англєру корів за першу лактацію — 497 та 488 кг, за третю — 566 та 564 відповідно. Однак збільшення частки крові англєрської породи у помісних тварин понад 75% веде до послаблення конституції, що виражається в деякій тендітності, недостатній обмускуленості та зменшенні живої маси. Тому кращими генотипами при поліпшенні червоної степової худоби англєрською породою є 3/4- та 5/8-кровні по англєру тварини, які в основному характеризуються міцною конституцією, доброю пристосованістю до умов середовища, мають покращений тип будови тіла, розвинуте вим'я та високі показники продуктивності.

Тварини, отримані від схрещування червоних степових корів з

плідниками червоної датської породи, мали надій на рівні червоних степових одноліток, а по вмісту жиру в молоці перевершували їх на 0,05% при середньому показнику 3,85%. Для них характерна висока здатність до роздою. Корови-напівкрівки за 305 днів третьої лактації мали надій 5593 кг молока та 3,85% жиру, що на 586 кг молока більше, ніж у червоних степових одноліток. Встановлено вірогідне збільшення живої маси у первісток та повнолітніх корів першого покоління на 15 та 31 кг відповідно. У тварин покращені також екстер'єрні та морфофункціональні властивості вимені. Отже, червоні датські плідники зробили позитивний вплив на розвиток селекційних ознак у потомків.

Формуючи тварин бажаного типу, застосовували трипородне схрещування: червона степова + англєрська + червона датська. Виявилось, що трипородні помісі відрізняються від інших генотипів більш високим вмістом жиру в молоці. Так, показник жирномолочності у них був за першу лактацію 3,88%, за третю 3,96%, що вище порівняно з червоними степовими коровами на 0,08 та 0,11%, аглеризованими — на 0,08 та 0,13% відповідно. Середній надій по трипородних помісях за першу лактацію склав 4064 кг, третю — 5078 кг молока, що на 35 та 71 кг більше, ніж у червоних степових корів та на 203 і 346 кг, ніж у тварин з кров'ю англєрської породи.

Важливою особливістю трипородних потомків є поєднання високих показників молочності та вмісту жиру в молоці. Крім того, вони характеризуються високою живою масою, міцною будовою тіла, зберігають пристосованість до жарких умов середовища.

Таким чином, кращим методом поліпшення червоної степової худоби та створення тварин бажаного типу є трипородне схрещування (червона степова + англєрська + червона датська породи), а також використання англєрської породи для одержання 3/4- та 5/8-кровних потомків. В результаті використання світового генофонду кращих порід досягається підвищення генотипової та фенотипової мінливості покращеного поголів'я, що дає можливість отримувати бажаних особин в більш короткий термін племінної роботи.

<i>Пелехатий М.С., Новоставський В.М., Савчук І.М., Бондарчук В.М.</i> Якість молока корів чорно-рябої породи різного походження і генотипів	105
<i>Петренко І.П.</i> Новий погляд на явище "повернення до середнього" у потомстві при підборі тварин	107
<i>Петренко І.П.</i> Підбір тварин у скотарстві та якість потомства	109
<i>Петренко І.П.</i> Резерви підвищення рівня племінної цінності бугаїв при роботі з породою	111
<i>Пешук Л.В.</i> Викокопродуктивні стада червоної худоби в Україні	113
<i>Пилипенко Л.А.</i> Кримський масив українського типу червоної худоби	115
<i>Підпала Т.В.</i> Деякі аспекти селекції червоної степової худоби	117
<i>Подоба Б.Є.</i> Теоретичні і практичні аспекти використання імуногенетичної інформації в скотарстві	119
<i>Полупан Ю.П.</i> Шляхи підвищення ефективності використання сітового генофонду для удосконалення вітчизняних молочних порід	121
<i>Рамік В.П., Мельник В.Я., Олійниченко А.В.</i> Характеристика вінницького заводського типу української червоно-рябої молочної породи	124
<i>Розсоха В.І., Іванова Н.В.</i> Біологічні закономірності — фундамент селекційної роботи	126
<i>Рубан С.Ю.</i> Використання традиційних та нових систем оцінки у процесі виведення тварин бажаного типу	127
<i>Рубан Ю.Д.</i> Породоутворювальний процес у скотарстві та проблема збереження генофонду в Україні	128
<i>Рудик І.А.</i> Ефективність голштинізації чорно-рябої породи у різних умовах середовища	130
<i>Савчук Д.І.</i> Конкурентноздатність — критерій оцінки породи в умовах ринку	132
<i>Сасін М.І., Іваненко І.О.</i> Збереження й удосконалення сентальської худоби у молочному напрямі продуктивності	134
<i>Сірацький Й.З.</i> Породні особливості відтворної здатності плідників	136
<i>Сірацький Й.З., Меркушин В.В., Костенко О.І., Шапірко В.В., Євтух І.С.</i> Теоретичні й практичні аспекти програми породного удосконалення бурої худоби	138
<i>Сірацький Й.З., Шемігон О.І.</i> Створення нового молочного типу бурої худоби	140